

CONSIDERAȚII PRIVIND SECURITATEA DOMESTICĂ

Emanuel- Ștefan Marinescu¹, Viorel-Cătălin Mihalcea²

În mod indubitabil, analiza aspectelor de resortul securității trebuie să fie situată la nivel geopolitic. În abordarea securității vor fi menținute nivelurile de interes geopolitic, putându-se discuta de securitate globală, regională³ și națională. Securitatea națională poate fi considerată ca reprezentând ansamblul unitar al politicilor, strategiilor, metodelor, regulilor, măsurilor, posibilităților și modalităților de utilizare a potențialului uman național, material, economic, financiar, militar, diplomatic și de altă natură, în vederea atingerii scopurilor, obiectivelor și dezideratelor de dezvoltare armonioasă a țării, liberă, conform opțiunilor cetățenilor și normelor dreptului internațional. Ca urmare, securitatea națională poate și trebuie analizată din perspectiva dimensiunilor ce o compun: politică, financiară, economică, socială, alimentară, militară, de mediu, internă etc. În mod indubitabil, laturile ce definesc securitatea ca întreg, cunosc a interacțiune strânsă. Cerințele prioritare de acțiune privesc eforturile întreprinse pe durata posibilelor confruntări hibride intervenite în teritoriul național. Toate formele tipice de criză afectează și știrbesc nivelul de securitate al statului, impunând corecții post-criză.

Paradigma securității

Privitor la conținutul securității în context internațional, precum și în cadru național sunt prezente multiple puncte de vedere ce se regăsesc în încercări de definire. În afirmațiile realizate și pozițiile luate sunt esențiale interesele proprii în conexiune cu fațetele multiple de manifestare ale securității – națională, militară, în mediul natural, alimentară, financiară, demografică etc, cât și a securității în sine. Din motive greu explicabile, discuțiile despre securitatea internă sunt puțin prezente, comparativ cu alte forme ale securității. Aspectul poate fi posibil și datorită faptului că vor fi vizate major existența și posibilitățile potențării laturilor ce compun securitatea – publică și civilă. Fără intenția privind diminuarea rolului respectivelor componente, trebuie să vedem apriori modalitatea integratoare de existență, dimensionarea esențială în domeniul intern complex, deci securitatea internă pe ansamblul statului.

Punctul de plecare în înțelegerea securității interne poate fi dat de cunoașterea etimologiei termenului *securitate*. Se admite că termenul securitate are începuturile în latinescul *securitas/securitatis*. La debutul utilizării termenului respectiv, sintagma conținea înțelesul lipsei de grijă,

¹ Conferențiar universitar doctor.

² Dr.

³ In cazul României, include și nivelul Uniunii Europene [NA].

acceptarea ca un fenomen să cunoască o desfășurare obișnuită, firească sau admiterea unei stări de echilibru. Conform DEX, securitatea cuprinde aspecte privitoare la „*a fi la adăpost de orice pericol; sentimentul de încredere și de liniște pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol*”.¹ Din rațiuni lesne de înțeles, termenul este utilizat în structura diferitelor construcții lingvistice, cu semnificație de asigurare a protecției, vieții, bunăstării, capacității privind supraviețuirea sau prezervarea nivelului de trai al grupurilor umane, funcționarea facilităților sau ca normalitate post evenimente. Termenului securitate poate să-i fie sporit conținutul, prin adăugarea unor conotații operaționale, *Intel* sau conceptuale, cu finalități multiple.

Referitor la conținutul sintagmei *securitate*, preocupările derivă din modul concret de a înțelege finalitățile din domenii fundamentale ale existenței și funcționării unor domenii interne ale statului. Așadar, nu se poate vorbi despre acceptarea preconcepțată unei definiții unice. Conținuturile semantice prezintă poziția și interesele nivelurilor ori personalităților care le promovează, pozițiile oficiale aparținând instituțiilor sau alte elemente de interes. Mai trebuie acceptat că dimensiunile conceptuale și operaționale ale securității prezintă o dinamică aparte, sunt influențate de relațiile geopolitice, apartenența la grupări economice sau politic-militare, un anume nivel de dezvoltare al civilizației umane și de funcționare a statului. Statul trebuie să fie la adăpost de provocări multiple, contradictorii și subversive.

Eforturile multiple privind definirea securității sunt explicabile prin abordările și politicile școlilor de gândire care au formulat aserțiunile supuse atenției, cadrul oficial creat, cât și autorilor în vedere. Astfel, Waever se referă la includerea în conținuturile securității a aspectelor de „*prezervare, în condiții acceptabile de evoluție, a tiparelor tradiționale de limbă, cultură, asociere și identitate națională, religioasă și de obiceiuri*”.² Cunoscând o abordare multidisciplinară, „*domeniul securității este o construcție intelectuală care trebuie să fie înțeles din perspectiva istorică a ideilor și care solicită un demers multidisciplinar*”.³ În același cadru poate fi situat Gh. Toma care consideră că „*Abordarea securității se face din perspectivă sistemică. Securitatea este recunoscută ca fiind un concept multidimensional...*”⁴ Securitatea colectivă trebuie acceptată ca „*stare a relațiilor dintre state, creată prin luarea pe cale de tratat a unor măsuri de apărare comună împotriva unei agresiuni*”⁵. Din conținuturile prezentate au originile sintagme diferite ce sunt întrebuițate frecvent – „*securitate internațională*”, „*securitate globală*”, „*securitate națională*” ori „*securitate colectivă*”. La nivel mondial se consideră că securitatea cuprinde forma de normalitate „*...în care toate statele lumii se află la adăpost de orice agresiune, act de forță ori de amenințare cu forța în raporturile dintre ele, de orice atentat la adresa independenței și suveranității lor naționale sau a integrității lor*”

¹ *** (2009). Academia Română. *Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan- Al. Rosetti”*. Dictionarul explicativ al limbii române. București: Ed. Univers Enciclopedic Gold, p. 999.

² Iftode, Florinel (2010). Studii de Securitate. Galați: Ed. Universitară Danubius, pp. 133-136.

³ Delacourt, Barbara (2008). Théories de la sécurité. Université Libre de Bruxelles, p. 2.

⁴ Toma Gheorghe (2012). Securitate regională în globalizare. Managementul crizelor. Vol.2, București: Ed. ANI „Mihai Viteazul”, p. 7.

⁵ Academia Română, *Op.cit*, p. 999.

teritoriale”¹. Securitatea incumbă absența manifestărilor cu distrugerea fizică sau conturbare a confortului civilizatoriu, racordul unei multitudini de elemente ce inter-relaționează reciproc, deopotrivă pe orizontală, cât și pe verticală, pentru asigurarea normalității, deoarece „*Securitatea nu poate fi doar militară, cum nu poate fi doar economică; dar ea nu poate fi doar securitatea unei națiuni*”².

Strategia de securitatea națională a României definește termenul în manieră implicită, nu explicită. Astfel, securitatea națională este tributară „*promovării unui **concept de securitate națională extinsă** – fundamentat pe democrația constituțională și [...] care vizează interesele care converg spre asigurarea securității naționale, manifestate în următoarele domenii: apărare (înțeleasă în dubla calitate normativă, de apărare națională și apărare colectivă), ordine publică, activitatea de informații, contrainformații și securitate, educație, sănătate, economic, energetic, financiar, mediu, infrastructuri critice. Strategia are o abordare integratoare și multidimensională, în care dimensiunea de apărare se îmbină și echilibrează cu o serie de alte dimensiuni – ordine publică; activitatea de informații și contrainformații și de securitate; diplomația; managementul situațiilor de criză; educația, sănătatea și demografia*”³. Așadar, dimensiunea de securitate internă și de ordine publică sunt fațete esențiale ale securității naționale⁴. Considerăm că securitatea națională poate fi asigurată de *ansamblul unitar, legal, complex și indivizibil al politicilor esențiale, strategiilor sectoriale congruente, planurilor, măsurilor, eforturilor și acțiunilor de multiple naturi (politică, financiară, economică, diplomatică, socială, militară, de afaceri interne, tehnologică, de mediu, educațională etc), desfășurate pentru întărirea independenței și suveranității naționale, integrității teritoriale, vieții interne normale a cetățeanului, prin afirmarea neîngrădită a propriului sistem de valori la nivel național, conform cadrului legal național, regional (propriu Uniunii Europene) și internațional global.*

Securitatea trebuie acceptată ca fiind starea de echilibru dinamic instituită între acțiunile factorilor interni de afectare, cei proximi țării, cât și factorilor regionali, ce aduc influențe și beneficii statului, ca actor geopolitic. În asigurarea și întărirea securității interne este necesară cunoașterea existenței, naturii, valorii, potențialului ostil, posibilităților de manifestare cotidiană și într-un orizont de timp prestabilit a factorilor ostili. Astfel, în plan preventiv și reactiv, vom asista la instituirea eforturilor sistematice privind contracararea atitudinii și prezențelor dușmănoase. Vor acționa sincronizat, justiția și organele polițienești, cât și alți factori, organisme sau agenții. Mai trebuie menționat că deprecierea echilibrului intrinsec securității statelor din spațiul geopolitic vecin, va conduce la o afectare a echilibrului intern al propriului stat.

¹ *** (2000). *Culegere de termeni, concepte și noțiuni de referință din domeniile politicii militare, securității naționale și apărării armate*. București: Ed. Militară, p. 245.

² Bădălan Eugen & Bogdan Vasile (2016). *Organizații și structuri de securitate*. Ed. a 2-a revăzută și adăugită. București: Ed. CTEA, p. 13.

³ *** (2015). *Strategia de Securitate Națională a României*, Administrația Prezidențială, București, p. 5.

⁴ Ibidem, p. 9.

Securitatea internă

Armonia internă prezentă în cadrul statului, starea de legalitate liber acceptată de către resortisanți, posibilitățile privind afirmarea și de confort, aspectele civilizaționale și libertățile fundamentale, nivelul de trai, aspectele democratice și cele de demnitate umană, aspirațiile cetățenilor și împlinirile, trebuie să constituie aspectul decisiv la normalității vieții interne. Pentru organele responsabile și structurile guvernamentale mandatate, securitatea internă a statului va reprezenta maximum de interes, decurgând din valorile existențiale, tradiționale, constituționale și legale specifice cadrului normal intern.

Apreciem că *securitatea internă se referă la ansamblul unitar de politici, măsuri și acțiuni privind asigurarea, menținerea și restabilirea cadrului legal social, economic, tehnologic, democratic, ecologic, de instituire a unui climat destins, de încredere în valorile democratice și conviețuirea cetățenilor, necesare realizării și menținerii normalității interne, cât și pentru manifestarea amplă a sistemului valorilor naționale în plan intern, regional și internațional.*

Securitatea internă ocupă un loc bine fundamentat în cadrul securității naționale, delimitând aspecte multiple, manifestări și acțiuni existente și care interferează în mod complex în teritoriul național. Trebuie avute în vedere aspectele referitoare la importanța securității interne. Securitatea internă trebuie să evalueze existența și acțiunea factorilor ostili, să elimine manifestările ce pot produce diminuări ale gradului și nivelului de stabilitate, afectează normalitatea vieții social-economice și de altă natură. Se va preocupa de starea de echilibru realizată între sistemele complexe, grupurile sociale, instituții, agenții sau grupurile de cetățeni. Va fi axată pe cunoașterea, analiza și contracararea acțiunilor reprobabile produse de cetățenii proprii în spațiul altor țări, efort realizat prin mecanisme specifice și cu acordul structurilor de afaceri interne abilitate din statele respective.

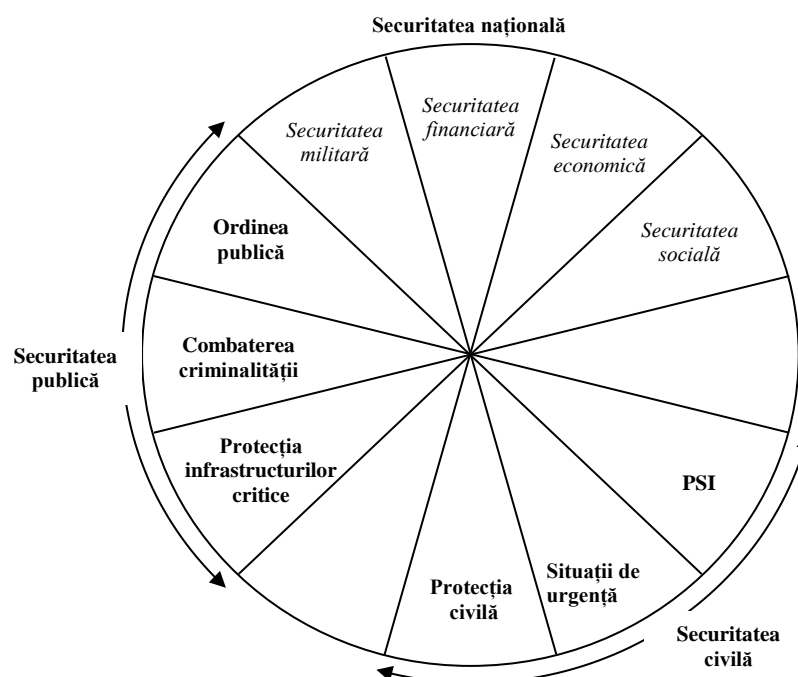

Figura 1. Securitatea publică și securitatea civilă, parte a securității interne

În compunerea securității naționale, se poate menționa că securitatea internă conține două elemente, după cum urmează: *securitatea publică* și *securitatea civilă*. Structurarea este conformă și cu aspectele de interacțiune reciprocă dintre laturile componente. Detalii în fig.1.

Securitatea publică

Conține ansamblul coerent de măsuri, acțiuni și preocupări privitoare la: *ordinea publică, combaterea criminalității și protecția infrastructurilor critice*.

Ordinea publică este sintagma de ridicată complexitate, presupunând respectarea ansamblului unitar, integrator și coerent al principiilor generale normalității din teritoriu, a normelor statului de drept. Ordinea publică reglementează relațiile sociale instituite între cetățeni, dintre individul social și organele administrative, se manifestă pentru apărarea și menținerea stării de legalitate, realizează ocrotirea proprietății publice și a celei private, protejează drepturile fundamentale ale cetățeanului.

Combaterea criminalității este efortul major specific construit spre monitorizarea aspectelor vulnerabile ale cadrului intern și realizarea eforturilor adecvate de contracarare. Cuprinde monitorizarea, descoperirea, anchetarea și sancționarea grupurilor ostile, constituite în structuri cu organizare particulară, direcționate spre efectuarea de activități ilegale, ce pot avea ca finalitate producerea unor profituri majore, reglarea de conturi sau obținerea de avantaje masive în diferite domenii. Pot fi luate în calcul situații complexe cu efecte destabilizatoare, ce pot surveni la nivelul politic, economic și social. Grupurile de infractori coagulează în structuri clandestine, bine organizate, cu reglementări interne draconice și structurate pentru îndeplinirea unor funcții specifice la nivelul fiecărui membru. Produc influențe negative referitoare la imaginea societății pe ansamblu, comit infracțiuni grave multiple, afectează posibilitatea guvernelor de intervenție, produc daune agenților economici, propagă frica cetățenilor constituiți în grupuri numeroase. Strategia de securitate internă a Uniunii Europene accentuează cerința de contracarare a formelor grave de criminalitate și criminalitate organizată, combaterea terorismului, eliminarea criminalității informatice (cibernetice), eliminarea altor forme emergente.¹

Protecția infrastructurilor critice conține o importanță deosebită, fiind direcționată spre asigurarea integrității și activităților multiplelor infrastructuri critice naționale, transnaționale ori europene. Eforturile sunt destinate să asigure viabilitatea unor sisteme complexe sau unor obiective esențiale ce sprijină realizarea funcțiilor vitale ale societății. Managementul corect și permanent al acestui tip de infrastructuri servește indiscutabil cerințelor securității interne, bunăstării sociale și sporirii nivelului de trai. Menținerea funcționalității infrastructurilor critice contribuie la evitarea impactului semnificativ, ce ar putea fi generat de afectarea sau distrugerea facilităților critice².

Securitatea publică sprijină esențial realizarea echilibrului situației sociale, desfășurarea legală a vieții și activității în grupări numeroase sau în cadrul obiectivelor diverse. Efortul major

¹ Bogdan Vasile (2015). *Tratate, politici și strategii de ordine internă*, Vol.2. Craiova: Ed. Sitech, pp. 167-168.

² Bogdan Vasile (2014). *Protecția infrastructurilor critice*. București: Ed. Universității Naționale de Apărare „Carol I”, pp. 27-32.

este direcționat spre cunoașterea și contracararea factorilor de afectare din spațiul adiacent obiectivelor majore sau grupurilor, prin cunoașterea diferitelor vulnerabilități. Spațiul adiacent obiectivelor poate consta în zona de interes operațional, în care survin amenințările și agresiunile. În respectivul spațiu vor fi parcurse eforturi permanente de către elemente de ordine internă sau de către agenții consacrate.

Dincolo de spațiul operațional, se configurează altă zonă în care există alți factori ostili, cu intenții neprietenoase certe sau putând migra spre spațiul operațional (grupuri țintă sau facilități). Structurarea poate fi orientativă, cele două zone suprapunându-se și fiind imposibil de diferențiat. În zona de interes informativ pot fi desfășurate preponderent acțiuni de către diferitele elemente *Intel*, întotdeauna sub acoperire. Detalii în fig.2.

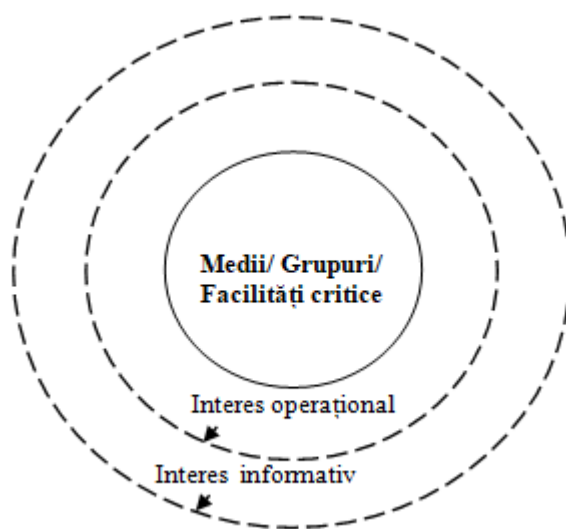

Figure 2. Dispunerea Zonelor de Interes

Dimensionarea celor două zone trebuie acceptată ca fiind doar orientativă spre înțelegerea locului, rolului și destinațiilor. Spațiul de interes operațional poate cuprinde, de regulă, dimensiuni cuantificabile. În mod opozițional, spațiul de interes informativ poate fi extins deosebit de mult, în acord cu posibilitățile de supraveghere și acțiune al structurilor *Intel*. Ca urmare a întrepătrunderii spațiilor respective, se impune o colaborare intensă pentru încheierea, sincronizarea și însumarea acțiunilor diferitelor instituții ori agenții.

Securitatea civilă

Cuprinde eforturile desfășurate în domeniile de acțiune: *protecția civilă, situațiile de urgență, cât și prevenirea și stingerea incendiilor.*

Protecția civilă cuprinde ansamblul complex existent în sistemele, structurile și resursele aflate la dispoziția statului, direcționate spre protejarea populației în situațiile de dezastre naturale (evenimente tectonice, climatice, meteorologice) sau tehnologice. Mai cuprinde sprijinul populației pașnice împotriva efectelor beligeranței (războiului), în situații de atacuri teroriste sau la impactul altor factori distrugători (evenimente cosmice, atacuri biologice, precum și altele). Sunt întreprinse măsuri separate, mobilizate fonduri financiare și efective umane în atingerea

scopurilor propuse, scoaterea populației de sub efectele ostile, protejarea cetățenilor și refacerea normalității.

Situațiile de urgență sunt induse de evenimente nonmilitare, dar care au impact sporit. Intervenind pe neașteptate și cu violență ridicată, pot genera urmări majore, materializate în producerea de pagube și victime umane numeroase. Urmările ori efectele produse pot afecta viața, gospodăriile și sănătatea grupurilor sociale numeroase, diminua integritatea mediului natural, scădea valorile materiale și culturale, pot afecta diferitele infrastructuri existente în teritoriu. Obligă statul la luarea măsurilor complexe cu celeritate, printr-un management complex al forțelor și mijloacelor aflate la dispoziție. Situațiile de urgență presupun: producerea inundațiilor, cutremure de pământ, incendii masive, explozii și accidente semnificative, ruperi ale lucrărilor de artă, prăbușiri de aeronave, alunecări de teren, incendii masive, căderi mari de zăpadă, avalanșe și viscole, cantități excesive de precipitații, evenimente tehnologice, altele.

Prevenirea și stingerea incendiilor conține un ansamblu de activități specifice, măsuri, eforturi și acțiuni complexe, planificate, organizate și desfășurate pentru preîntâmpinarea generării de incendii. În situația producerii unor asemenea incendii, va cuprinde intervenția cu celeritate pentru limitarea propagării, reducerea extinderii și limitarea efectelor, localizarea și stingerea incendiilor, protejarea, salvarea și evacuarea cetățenilor din focarul de risc. De asemenea, vor fi protejate bunurile, obiectivele și cadrul natural împotriva producerii și efectelor incendiilor¹.

Prin componentele sale, securitatea civilă este în măsură să sporească încrederea cetățeanului în posibilitățile politico-administrative ale cadrului democratic instituit legal în stat și să sporească decisiv reziliența populației în raport cu multiple provocări.

Fundamentele securității domestice

Prin impactul major avut în realizarea finalităților proprii cadrului de securitate domestică (internă), în desemnarea fundamentelor paradigmei va fi realizată trecerea succintă în revistă a elementelor ce desemnează cerințele, principiile de acțiune și caracteristicile de îndeplinit. Abordarea fundamentelor poate fi analizată în strictă conformitate cu principiile și metodologia de planificare a operațiilor²

Cerințe. Suntem de părere că cerințele securității interne vor consta în: *impunerea de măsuri și acțiuni necesare, eforturi în sistem complex, atitudini preventive și cu profil redus, implicări de maximă cuprindere și contracarare asigurată de la niveluri reduse, materializarea de eforturi proporționale.*

Impunerea de măsuri și acțiuni necesare se materializează prin faptul că securitatea internă obligă la desfășurarea de eforturi graduale, complexe și diferite pe întregul teritoriu național, acoperind toate facilitățile și mediile cu planuri, măsuri și acțiuni. Preocupările vor fi

¹ Bogdan Vasile (2015). *Op cit.*, pp. 99-100.

² *** (11 august 2011). Joint Chiefs of Staff. *Joint Publication 5-0, Joint Operations Planning*. Washington DC, pp. III-3 la III-32.

concordante planurilor diferite, fiind întreprinse de forțele specializate, cu folosirea de echipamente și instalații adecvate, activând cadrul legal existent.

Eforturile în sistem complex conțin producerea și integrarea holistică a acțiunilor, pe principiul acțiunilor în rețea, aspect practicat de armatele moderne în spațiul operațional. Efortul specific rețelei va consta în diseminarea planificată inteligent, prin nodurile principale (zonale), secundare (locale, municipale, orășenești, comunale), cât și de către operatori independenți. Optimizarea efortului în rețea presupune diseminarea rapidă (în timp real) spre *efectori* a informațiilor ce privesc mediile neprietenoase, ostile și entitățile periculoase, spre a facilita direcționarea efortului spre zonele amenințate de factorii ostili. Este necesar un Intel de calitate în securitatea domestică.

Atitudini preventive și cu profil redus vor fi specifice mediilor de interes operațional. Prezența, acțiunile și dezvoltările structurilor abilitate vor conține un profil scăzut, spre a nu fi sesizabile de către entitățile dușmănoase și realizate măsuri opozite. În mod deosebit, vor fi întrebuințate echipamente tehnice (camere video, sisteme SIGINT¹, sisteme cu raze X, supraveghere aeriană fără pilot, camere termale și alte echipamente). Măsurile și acțiunile vor fi realizate continuu, întotdeauna în lipsa prezenței factorilor de afectare. Se va acționa preventiv, spre a preveni deteriorarea situației operaționale, îndeosebi în situații de beligeranță hibridă.

Implicări de maximă cuprindere presupun că implicarea structurilor (preventivă ori reactivă) trebuie să fie distribuită pe întreaga suprafață în responsabilitate (teritoriul național). Este necesar a se asigura protecția cetățenilor statului, a rețelei complexe de facilități obișnuite sau critice diverse (naționale, transnaționale sau europene), a mediilor de interes. Vor fi utilizate principii de lucru diferite, cât și supravegherea în plan vertical.

Contracararea asigurată de la niveluri reduse decriptează necesitatea ca efortul de intervenție și managementul crizei, realizate de factorii abilitați să fie desfășurate cu rapiditate, chiar la niveluri scăzute ale aplicării și manifestării potențialului dușmănos. Așadar, structurile vor trebui să dețină capacitatea operațională (de intervenție) și de deplasare, deosebit de ridicate. Vor dispune de dotare performantă, având platforme comune pentru deplasare și intervenție, cu mare mobilitate (aeriane, terestre și navale), spre a putea supraveghea facilitățile sau interveni imediat în spațiile țintă.

Materializarea eforturilor proporționale (în acord cu amenințarea) impun ca preocupările privind respectarea cadrului legal sau privind intervenția la crize, să fie materializate concordant cu natura, tipologia, posibilitatea de afectare și cu nocivitatea evenimentelor ostile generate. În variantele de accentuare a capacității privind afectarea mediilor (indeobște celui social), vor spori proporțional și efortul de intervenție².

Principii. Principiile ce marchează securitatea internă se referă la: *prevenție, zădărnăcirea, dualitatea manifestărilor, economia forțelor și mijloacelor, detensionării, rezonabilității și stoparea stimulilor ostili.*

¹ SIGINT, procurarea de informații prin interceptarea și analiza semnalelor electromagnetice [NA].

² Bogdan Vasile (2015). *Op.cit.*, pp. 103-104.

Prevenția este principiul definitoriu care determină efortul de monitorizare, întărire ori refacere a securității publice și civile. Corespunzător principiului, măsurile, eforturile și acțiunile vor viza evitarea degradării situației interne în raport cu manifestările entităților periculoase sau ostile. Astfel, vor fi întreprinse eforturi pentru întărirea climatului și activităților diferitelor segmente ale societății. Eforturile preventive vor fi generate de structuri responsabile, precum și de beneficiul securității interne majoritar prin educație continuă (instituțiile multiple, grupurile sociale, formatorii de opinie), cu insistarea pe sincronizarea manifestărilor sociale, religioase, artistice, sportive, utilizarea efortului ONG-urilor, altele.

Detensionarea este situată în prelungirea prevenției. Se impun eforturi susținute pentru oprirea manifestărilor ostile în desfășurare, producerea de contramăsuri energice care să dezactiveze intențiile și fenomenele dușmănoase. Detensionarea poate interveni la faze scăzute de virulență a factorilor ostili. La agravarea intențiilor și manifestărilor ostile, detensionarea este mai dificilă, costisitoare, uneori imposibilă.

Zădărnicierea presupune desfășurarea eforturilor și măsurilor în medii diferite și grupuri sociale ample, coroborate cu instuirea eficienței și a performanțelor structurilor (efectelor centrice), realizarea finalităților estimate prin liniile de operații¹ sau liniile de efort² activate la nivel zonal sau național³ pentru eradicarea încercărilor privitoare la nerespectarea legalității, tulburarea ordinii publice sau a armoniei sociale. Culegerea de date și informații, cât și sprijinul vor fi produse pe principiul rețelei, impunând energetic factorilor cu potențial ostil să respecte sau să reinstitue prevederile legale și ordinea de drept.

Dualitatea manifestărilor (defensiv și activ/reactiv) derivă din formele de materializare a factorilor de afectare. În situațiile preventive vor fi impuse măsuri preponderent defensive (pasive), care să asigure aspecte privind menținerea ordinii publice. Atitudinea pasivă proprie măsurilor și acțiunilor sunt conforme intenției de prevenție a posibilelor acțiuni ostile la obiective țintă. Manifestările active vor fi instituite spre refacerea normalității deteriorate temporar la obiective sau în raioane. Efortul operațional va fi realizat de forțe pregătite și echipate adecvat, având cadrul legal asigurat. Respectivul tipuri diferite de eforturi impun capabilități acționale distincte și cadru legal adecvat la nivelul *efectorilor*⁴.

Economia forțelor și mijloacelor presupun utilizarea structurilor stabilite de organizarea administrativă cu planuri operaționale, echipamente, mijloace și capabilități, la nivelurile necesare, pe principiul concordanței cu nivelul de amenințare. Folosirea excesivă a potențialului de intervenție ori pe durate de timp ridicate, va conduce la obosirea personalului și la costuri ridicate, diminuând eficiența intervenției și încrederea populației în capacitatea structurilor destinate.

Rezonabilitatea constă în cuantificarea eficienței producerii efectului dorit în spațiul țintă, cu respectarea parametrilor de analiză (de durată, costuri, efective implicate și finalitate atinsă). În

¹ Liniile de operații presupun aplicarea unui efort, tipic acțiunilor militare [NA].

² Liniile de efort semnifică aplicarea unui efort, tipic acțiunilor nonmilitare [NA].

³ *Pre-Doctrinal Handbook, Effects Based Approach to Operations*, NATO, ACT, Norfolk, 2008.

⁴ Bogdan Vasile (2015). *Op.cit.*, pp. 104-105.

managementul evenimentelor securității interne vor interveni sisteme cuantificabile (numere, procente, valori ponderate, proporții, sisteme de culori și elemente comparative), cu eliminarea subiectivismului și improvizației.

Stoparea stimulilor ostili presupune eforturi complexe și concentrate atent pentru descoperirea factorilor dușmănoși, cu activarea contramăsurilor raționale pentru eliminarea tuturor preocupărilor ostile, indiferent de tip ori virulență. Se știe că factorii ostili ce speculează abil vulnerabilitățile sistemului, pot plasa efectele factorilor ostili la niveluri ridicate (pericol ori agresiune), greu de contracarat în managementul crizei.

Caracteristici. În abordarea securității interne este necesară respectarea caracteristicilor efortului managementului unitar al intervenției, astfel: *legalitatea, ingeniozitatea, continuitatea, violența redusă, colaborarea amplă și conducerea unică.*

Legalitatea este aspectul *sine qua non*¹ al eforturilor întreprinse, generată de prioritatea respectării întocmai a cadrului democratic și a drepturilor fundamentale ale omului. Astfel, eforturile structurilor și operatorilor de securitatea internă sunt materializate în prezența și cu implicarea mass media și a opiniei publice. Vor fi realizate forme legale, de la simplu la complex, pentru dezamorsarea situațiilor operative existente. Eforturile de stopare a manifestărilor nelegale ori ostile vor fi realizate în contextul măsurilor obișnuite, legale, care abdică de la producerea violenței.

Ingeniozitatea trebuie să constituie aspectul ce imprimă acțiunilor o eficiență ridicată, prin eliminarea șabloanelor. Managementul intervenției sau reacției va presupune maniere inteligente, renunțarea la stereotipuri, dar respectarea *Regulilor de angajare* stabilite anterior plecării în misiune. Prin activarea eforturilor constructive abile va fi instituită descurajarea ori stoparea fenomenelor ce disturbă sau afectează cadrul legal.

Continuitatea impune ca măsurile de supraveghere, control și intervenție să fie întreprinse permanent, atât ziua cât și noaptea, 24 ore/7 zile. Efortul de durată va extinde posibilitățile privind descoperirea și stoparea evenimentelor nelegale, obligând persoanele dușmănoase și factorii ostili să renunțe la intenții sau la eforturile intenționate ori în desfășurare.

Violența redusă semnifică necesitatea de realizare a eforturilor în litera și spiritul legii, atât pe durata dimensiunii preventive, cât și a celei reactive. Efortul de management al climatului de securitatea internă presupune prezența personalului înarmat și a echipamentelor necesare, dar fără ca operatorii să utilizeze respectivele mijloace. Factorii ostili vor fi conștienți că structurile abilitate pot utiliza forța la nevoie. Aspectul non-agresiv va fi asigurat de existența echipamentelor de supraveghere și deplasare, care sunt prezente alături de platformele de intervenție, ce sunt în măsură să descurajeze agresiunile dușmănoase.

Colaborarea amplă este necesară, dar și obligatorie. Fiind posibilă migrarea efortului ostil în scurt timp, se cuvine implicarea unui game extinse a structurilor sistemului național (culegerea de date și informații, ordine publică, poliție locală, apărare civilă, pompieri, jandarmerie etc).

¹ *Sine qua non*, fără de care nu se poate, termen în limba latină.

Spre eficiența în gestionarea situației operaționale, va fi extinsă colaborarea între agențiile guvernamentale cu responsabilități privind cadrul legal (asistență sanitară, instituții de transport aerian, feroviar sau naval, consilii locale și poliția de frontieră). Prin formele consacrate, va fi extinsă colaborarea cu structuri specializate din afara României (Interpol, Europol, Eurojust, Cepol, Frontex, SECI și altele). Cu agențiile respective se va coopera prin Centrul de Cooperare Polițienească Internațională, atașării de afaceri interne, Direcția de Integrare Europeană și Relații Internaționale sau ofițerii de legătură.

Conducerea unică presupune ca managementul situației operative să fie realizat dintr-un singur punct sau conducerea să aparțină unei unice persoane. Cerința derivă din principiul comenzii unice și a managementului unitar, aspecte ce există în efortul inter-agenții. Chiar dacă se va colabora, este necesară o singură structură de comandă pentru soluționarea problemelor. Conducerea va fi realizată de organele abilitate prin lege, fără dublarea conducerii¹.

Concluzii

Securitatea internă va trebui să fie menținută permanent. Imperativul este impus de starea de armonie, proporționalitate și normalitate în care trebuie să existe și să funcționeze sistemele complexe, social-politice, economice, financiar-bancare și administrative. La cerința respectivă participă instituții și agenții multiple din spectrul guvernamental, cât și din cel neguvernamental. În afara forțelor și elementelor guvernamentale abilitate, în mod obligatoriu trebuie să participe și colectivitățile umane dar și cetățenii. Multe evaluări științifice ori operaționale scapă din vedere elementul esențial ce conduce la starea de echilibru dorită, cetățeanul și grupurile sociale².

Cetățeanul liber și conștient trebuie să constituie ținta finală (izolată) a efortului organelor abilitate și a structurilor consacrate. Evident, beneficiarul colectiv al stării de securitate internă va fi grupul social. Ambele entități se constituie a fi motorul, elementul activ ce determină normalitatea sau induc anormalitatea atitudinii ori comportamentului în sistemele social-politice și economice. Factorii de naturi și virulențe diferite focalizează influențele sau eforturile din mediul social, modificând atitudinea și comportamentul cetățenilor. În toate situațiile intervenite, cetățeanul va trebui să se manifeste în spiritul legii, cu responsabilitate, implicare și demnitate, aspecte ce trebuie avute în vedere de organele abilitate. Vor fi de bază comportarea și schimbul reciproc de informații integrate cadrului legal și în acord cu mediul adiacent (social, politic, cibernetic sau natural).

Existența și manifestările beligerante actuale, ce conduc spre dezvoltări proprii beligenței hibride, solicită instituirea de eforturi și măsuri complexe care să întărească rolul cetățeanului și factorilor sociali în întărirea securității domestice. Organele abilitate vor trebui să cunoască o implicare descrescătoare generală, cu prezențe vizibile în momente de crize sau tensiuni.

¹ Bogdan Vasile (2015). *Op.cit.*, pp. 105-106.

² Ibidem, pp. 106-107.

Bibliografie

- *** (1991). Legea 51 privind siguranța națională a României. *Monitorul Oficial*, nr. 163, București.
- *** (2009). Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”, *Dicționarul explicativ al limbii române*. București: Ed. Univers Enciclopedic Gold.
- *** (31.10.2003). Constituția României. *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 767, București.
- *** *Pre-Doctrinal Handbook, Effects Based Approach to Operations*. NATO, ACT, Norfolk (SUA).
- *** (11 august 2011). Joint Chiefs of Staff. *Joint Publication 5-0, Joint Operations Planning*, Washington DC, pp. III-27 la III-28.
- *** (2000). *Culegere de termeni, concepte și noțiuni de referință din domeniile politicii militare, securității naționale și apărării armate*. București: Ed. Militară.
- *** (2015). *Strategia de securitate națională a României*. Administrația Prezidențială.
- ***(martie, 2010). *Strategia de securitate internă a Uniunii Europene*. Bruxelles.
- Bădălan Eugen & Bogdan Vasile (2016). *Organizații și structuri de securitate*. Ed. a 2-a revăzută și adăugită. București: Ed. CTEA.
- Bogdan Vasile (2014). *Protecția infrastructurilor critice*. București: Ed. Universității Naționale de Apărare „Carol I”.
- Bogdan Vasile (2015). *Tratate, politici și strategii de ordine internă*, Vol. 2. Craiova: Ed. Sitech.
- Delacourt, Barbara (2008). *Théories de la sécurité*. Université Libre de Bruxelles.
- Iftode, Florinel (2010). *Studii de Securitate*. Galați: Ed. Universitară Danubius.
- Toma Gheorghe (2012). *Securitate regională în globalizare. Managementul crizelor*. Vol. 2. București: Ed. ANI „Mihai Viteazul”.